HÄMEENLINNAN KAUPUNKI

Tilinpäätöstiivistelmä 2023

www.hameenlinna.fi

Sisällys

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS – MYÖNTEISTÄ KEHITYSTÄ MUUTOSTEN KESKELLÄ 3
AVAINLUKUJA 2023 5
TALOUS 6
ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ 11
KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ 13
KAUPUNKIKONSERNI 14
TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 19
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 20
HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT 21
TILINPÄÄTÖS ILMAN KERTAERIEN VAIKUTUSTA 23
KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 24
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 25
KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT 26
TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT 27

Kaupunginjohtajan katsaus – Myönteistä kehitystä muutosten keskellä

Vuoden 2023 toimintaympäristöä haastoi edelleen Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Sodan vanavedessä kiihtynyt inflaatio pysyi korkealla, vaikka loppuvuodesta kirjattiinkin jo maltillisempaa hintojen nousua. Korkealle noussut korkotaso yhdistettynä muihin haasteisiin on pysäyttänyt esimerkiksi rakennusteollisuuden hankkeita erittäin suuressa mittakaavassa. Suomi on taantumassa ja työllisyyden odotetaan heikkenevän. Ihmisten arjen haasteet ovat kasvaneet edelleen, vaikka valitettavasti olemmekin jo tottuneet elämään talouteen liittyvien kriisien keskellä. Kaupungin talous on kestänyt tähän asti kriisit melko hyvin. Toiminnan kannalta olemme osoittaneet kyvykkyytemme palvella myös turvapaikkaa hakeneita.

Hämeenlinnan uusi kaupunkistrategia hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2022. Strategia perustuu vakaaseen taloudenpitoon, asukasmäärään maltilliseen kasvuun, kestävän kehitykseen ja onnistuvaan elinvoima- ja elinkeinopolitiikkaan.

Vuotta 2023 väritti edelleen sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen palveluiden siirto hyvinvointialueiden vastuulle. Työtä tämän osalta tehtiin paljon ja sitä on edelleen edessä. Kunnat ja hyvinvointialueet käyvät jatkossakin rajapintakeskusteluita myös palveluista. Kansallisesti ja paikallisestikin on nähtävissä pyrkimys siirtää ei-lakisääteisiä palveluita takaisin kuntien vastuulle, vaikka siirrossa näiden rahat siirtyivät valtiolle osaksi hyvinvointialueiden rahoitusta.

Kaupunki jatkoi strategiansa mukaisesti terveellisten ja turvallisten tilojen investointiohjelmaa erityisesti sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimialalla. Hiilineutraalia ja lapsiystävällistä Hämeenlinnaa toteutettiin ohjelmatyöllä. Kaupunkirakenteen ja elinvoimapalveluiden toimesta edistettiin monia merkittäviä elinvoimahankkeita, kuten esimerkiksi Moreenin uutta eritasoliittymää sekä Postin sijoittumista alueelle. Tästä saatiinkin myönteinen päätös 21.3.2024, kun posti ilmoitti jatkavansa neuvotteluja sijoittumisesta vain Hämeenlinnan kanssa. Edunvalvonnan kärjiksi valittujen pääratapolitiikan, Moreenin eritasoliittymän ja HAMKin toimintaedellytysten edistämiseksi työskenneltiin menestyksekkäästi. Lopputuloksena Suomi Rata Oy:n metsäratahanke päättyi, Moreenin eritasoliittymästä saatiin linjaukset valtion osallistumisesta hankkeeseen ja HAMK suunnittelee yhdessä kaupungin kanssa keskustakampusta.

Kuntien talous oli vuonna 2023 suhteellisen vahvalla pohjalla. Koko kuntakentän arvioitu ylijäämä oli 1,8 mrd. euroa. Tämä sisälsi kuitenkin kertaerinä vuodelta 2022 verohäntiä (verotuloja saatiin edellisiltä vuosilta vanhan kunnallisveroprosentin ja yhteisöveron jako-osuuden mukaan) 1,5 mrd. euroa ja liikaa maksettuja valtionosuuksia 0,5 mrd. euroa. Nämä huomioiden kuntakenttä oli hieman alijäämäinen. Kertaerien johdosta kuntakenttä ei kokonaisuudessaan velkaantunut lisää vuoden aikana.

Hämeenlinnan tilikausi oli poikkeuksellisen hyvä. Tilikauden tulos, +29 milj. euroa, on erinomainen. Jo talousarviovaiheessa päätettiin, että Hämeenlinna rahastoi vuoden 2022 verohännät, joiden arvo kaupungille oli 17 milj. euroa. Rahastoinnin jälkeen tilikausi on 12 milj. euroa ylijämäinen. Olennaisin tieto kaupungin tuloksentekokyvystä on kuitenkin kertaeristä puhdistettu tilikauden yli-/alijäämä, joka vuoden 2023 osalta oli +10 milj. euroa. Talouden pohjan parantumista selittää erityisesti tulopuolen hyvä kasvu. Myös maltillisuus

omaehtoisissa kustannusten lisäyksissä ansaitsee kiitosta. Vertailukelpoisesti kaupungin velkamäärä laski vuoden aikana 7,7 milj. euroa. Sijoitusten vuosituotto oli +9,5 % ja euromääräisesti sijoitusomaisuus kasvoi 11 milj. euroa päätyen noin 127 miljoonan euroon.

Kaupungin työttömyysaste nousi vuoden edetessä hieman päätyen 10,3 prosenttiin. Tammi-helmikuun 2024 tulorekisterin perusteella työttömyyskorvaukset ovat alkuvuonna 2024 selvässä kasvussa vuodentakaiseen verrattuna. Tämä ennakoi verotuloihin aiempia lähivuosia vaimeampaa kehitystä. Tämän ohella valtio ilmoitti loppuvuodesta, että kuntien valtionosuuksia leikataan lopullisten sote-siirtolaskelmien perusteella 90 euroa per asukas. Tämä tarkoittaa kaupungin osalta yli 6 milj. euron leikkausta rahoitukseen. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa tähän oli varauduttu reilulla 2 milj. eurolla, joten kaupungin talous heikkenee nettona suunnitelmiin nähden hieman vajaan 4 milj. euroa vuositasolla laskettuna. Lisäksi kaupungin talous tulee heikkenemään merkittävästi Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palveluverkkouudistustarpeista johtuen. Kaupungin talouden kuva nykyiseen verrattuna heikkenee selvästi jo vuodesta 2025 alkaen.

Kilpailu osaavasta henkilöstöstä on edelleen lisääntynyt, ja samalla jo olemassa olevan henkilöstön työntekijäkokemusten merkitys nousee. Vuodelle 2024 päätettiin parantaa henkilöstön työterveyspalveluiden laatua muun julkisen hallinnon tasolle. Kaupungin sisäisen toimintakulttuurin kehittäminen jatkui.

Kaupungin konsernirakenteen tiivistämistä jatkettiin vuoden 2023 aikana. Konserniyhteisöjen vuosikatsaus julkaistaan jälleen huhtikuussa. Vuosikatsaus avaa kaupungin merkittävimpien yhteisöjen toimintaa ja taloutta lukijoilleen. Kaupungin strategisille tytäryhtiöille asetetut tavoitteet toteutuivat kohtuullisen hyvin.

Talouden tasapainotustoimia edistettiin vuoden 2023 aikana kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti. Tasapainotushankkeista selvästi merkittävin, palveluverkkouudistus, ei kuitenkaan menestynyt. Tämä johtaa pitemmällä aikavälillä paitsi todennäköiseen lisävelkaantumiseen, myös siihen, että kaupunki joutuu toimimaan reaktiivisesti lasten määrän vähentyessä edelleen.

Jatkossa kuntien taloutta haastanevat erityisesti valtiontalouden odotettavissa olevat sopeuttamistoimet (kuntien valtionosuuksien potentiaaliset leikkaukset) ja ikärakenteen muutos, joka jo sinällään heikentää kaupungin valtionosuuksia noin miljoonan euron vuosivauhdilla lasten määrän vähentymisestä johtuen. Lisäksi kaupungin tilojen peruskorjauksiin liittyvät investointitarpeet ovat edelleen merkittävät, puhumattakaan toiveista muihin kaupungin elinvoimaa vahvistaviin investointeihin. Kaupungin on jatkettava määrätietoisesti toimia asukkaiden ja yritysten houkuttelemiseksi ja tunnettuutensa sekä vaikuttavuutensa kasvattamiseksi, jotta muutokset pysyvät hallittavina.

Lämmin kiitos yhteistyöstä ja vaikuttavasta työstä kaupungin henkilöstölle ja luottamushenkilöille.

Olli-Poika Parviainen
Kaupunginjohtaja

Avainlukuja 2023

Väkiluku ja kasvu	**68 303 (kasvua 260 asukasta)**
Kunnallisveroprosentti	**8,36 %**
Vuosikate / asukas	**426 euroa**
Ulkoiset kokonaistulot	**255,8 milj. euroa**
Ulkoiset kokonaismenot	**224,7 milj. euroa**
Investointimenot, netto	**33,3 milj. euroa**
Lainaa / asukas	**3 522 euroa**
Työttömyysaste	**10,3 %**

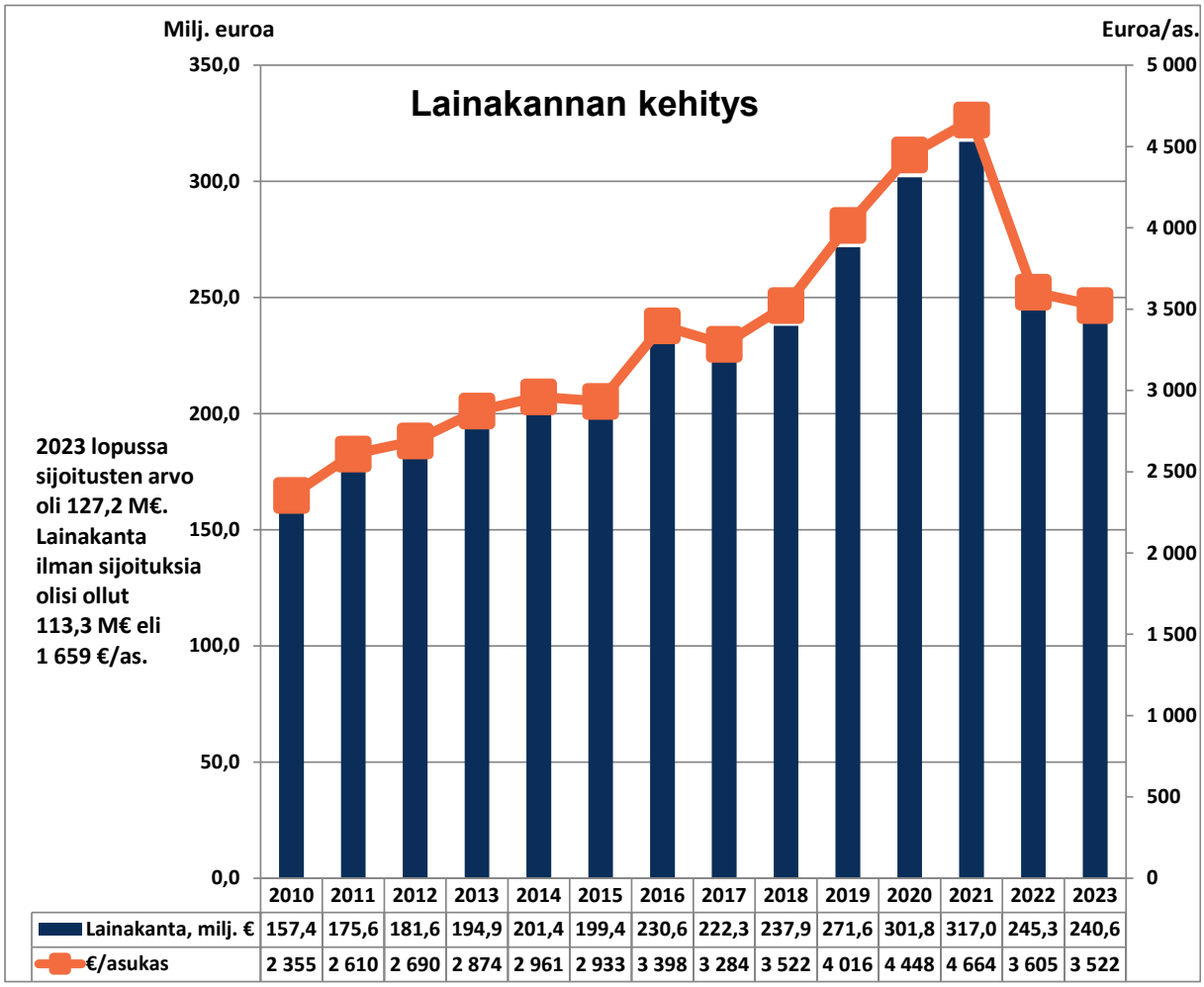

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lainakanta, milj. €	157,4	175,6	181,6	194,9	201,4	199,4	230,6	222,3	237,9	271,6	301,8	317,0	245,3	240,6
€/asukas	2 355	2 610	2 690	2 874	2 961	2 933	3 398	3 284	3 522	4 016	4 448	4 664	3 605	3 522

Talous

Vuonna 2023 verotulojen suotuisa kehitys ja poikkeukselliset kertaerät nostivat kaupungin talouden hyvään lopputulokseen. Kaupungin talous nousi 12,043 milj. euroa ylijäämäiseksi, ilman rahastointia ylijäämä olisi noussut 29,043 milj. euroon. Vuonna 2023 sijoitustoiminnalle asetetut budjettitavoitteet toteutuivat. Tämä johtui siitä, että arvonalentumisten palautuksia kirjattiin merkittävästi budjetoitua enemmän. Vuoden 2022 tilinpäätökseen kirjattiin arvonalentumisia ja myyntitappioita yhteensä noin 10,349 milj. euroa. Vuonna 2023 pääomamarkkinoiden tilanne parani huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna ja arvonalentumisen palautuksia kirjattiin 4,393 milj. euroa. Kuluneena vuonna talouden ennustettavuus parani edellisiin vuosiin verrattuna. Ennustettavuutta paransi koronapandemiaan liittyvien tulojen ja menoja poistuminen sekä inflaation tasaantuminen. Verotuloarviot parantuivat vuoden 2023 aikana. Vuosina 2015–2019 kaupungin talouden tasapainoon vaikutti merkittävästi verotulojen kasvun tyrehtyminen sekä valtionosuuksien koko 2010-luvun kestänyt heikko kasvu. Vuodesta 2020 alkaen verotulojen kasvuvauhti on ollut aiempiin vuosiin nähden parempaa ja kehitys jatkui hyvänä myös vuonna 2023. Vahvaan verokertymään vuonna 2023 vaikutti palkkasumman sekä työllisten määrän suotuisa kehitys. Verotuloihin sisältyy vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneitä verotilityksiä eli sote-uudistuksen verohäntiä. Kaupungin verohännät olivat noin 17,0 milj. euroa. Valtionosuudet ovat perustasoltaankin (ilman koronatukia) kasvaneet selvästi vuosina 2020, 2021 ja 2022, mikä on osaltaan parantanut kaupungin talouden tilaa. Kaupungin osalta ennakollinen sote-siirtolaskelma sisälsi valtionosuutta 6,1 milj. euroa liikaa, mikä tullaan vähentämään kaupungin valtionosuuksista tulevina vuosina. Kaupungin talous on kolmena peräkkäisenä vuonna ollut kertaeristä puhdistettuna ylijäämäinen. Vuonna 2021 kertaeristä puhdistettu ylijäämä oli 0,9 milj. euroja, vuonna 2022 12,0 milj. euroa ja vuonna 2023 10,0 milj. euroa.

Lautakunnilla ja muilla toimijoilla oli käytettävänään nettona (toimintakate talousarviomuutoksin) yhteensä -156,862 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2023 toimintakate oli -152,337 milj. euroa. Alkuperäisessä 2023 talousarviossa toimintakatetavoite oli -151,421 milj. euroa, mutta lisätalousarviokäsittelyssä kulutasoa korotettiin. Alkuperäisestä toimintakatetavoitteesta jäätiin 0,916 milj. euroa. Vuonna 2022 toimintakate oli -416,984 milj. euroa. Toimintakate pieneni 63,5 %. Sote-uudistuksesta johtuen toimintakate ei ole vertailukelpoinen. Sote-uudistus sekä muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät huomioiden vertailukelpoinen toimintakatteen kasvu on noin 5,3 %.

Vuonna 2023 kunnan tuloveroprosentti oli 8,36. Sote-uudistuksesta johtuen kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 1,35, vakituisen asunnon veroprosentti 0,60, vapaa-ajan rakennuksen veroprosentti 1,40 ja rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,30. Verotuloja kertyi 187,145 milj. euroa, joka on 1,445 milj. euroa muutettua budjettia (185,700 milj. euroa) enemmän. Vuoden 2023 verotulot sisältävät Sote-uudistusta edeltäviltä vuosilta tilitettyä kunnallisveroa noin 17 milj. euroa. Muut tekijät vahvojen tilitysten taustalla ovat palkkasumman ja työllisten määrän hyvä kehitys. Sote-uudistuksen myötä yhteisöveron tuotosta siirrettiin valtiolle noin kolmannes. Positiivisesti yhteisöveron kehitykseen vaikutti varhaiskasvatusmaksujen alennuksen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotuksella. Kiinteistöverot kasvoivat. Kasvu johtui rakennuskustannusindeksin noususta ja siitä aiheutuneesta rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotuksesta, joka nosti kiinteistöjen verotusarvoja. Vuonna 2023 Hämeenlinnan verotulot vähenivät edellisvuodesta -141,921 milj. euroa eli 43,1 %. Koko maan verotulot vähenivät 45,8 %. Hämeenlinnan verotulokehitys oli muuta maata parempaa. Verotulontilityksiin liittyy kuitenkin monia jaksotuksiin liittyviä seikkoja, joiden johdosta yhden vuoden muuta kuntakenttää nopeammasta tai hitaammasta kasvusta ei voi tehdä kovinkaan pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Valtionosuutta saatiin 14,608 milj. euroa, joka on noin 253 000 euroa muutettua budjettia (14,355 milj. euroa) enemmän. Alkuperäisessä 2023 talousarviossa valtionosuudet olivat 14,500 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvioon verrattaessa valtionosuuksia saatiin noin 108 000 euroa enemmän.

Talousarviossa oli korko- ja rahoitustuottojen määräksi arvioitu yhteensä 5,660 milj. euroa ja kulujen määräksi 5,160 milj. euroa. Todelliset tuotot olivat 8,908 milj. euroa ja kulut 3,735 milj. euroa. Näin ollen tulot olivat 5,174 milj. euroa kuluja suuremmat. Rahoitustuottojen ja kulujen budjettitavoite 0,500 milj. euroa ja se ylittyi 4,674 milj. eurolla. Alkuperäiseen talousarvioon ei tehty kuluneen vuoden aikana talousarviomuutosta. Rahoituksen budjetissa selvästi talousarviota heikommin toteutuivat arvopapereista saadut myyntivoitot. Arvonalentumisten palautuksia kirjattiin kuitenkin merkittävästi budjetoitua enemmän. Tämä johtui siitä, että vuonna 2022 Venäjän sotatoimien vuoksi sijoitustoiminnan tuottojen toteuma oli heikko. Epävakaa maailmanpoliittinen tilanne vaikutti pääomamarkkinoiden kehitykseen, mikä tarkoitti epävakaata ja vaihtelevaa kehitystä osake-, korko-, valuutta ja raaka-ainemarkkinoilla. Tästä johtuen vuoden 2022 tilinpäätökseen kirjattiin arvonalentumisia ja myyntitappioita yhteensä noin 10,349 milj. euroa. Vuonna 2023 pääomamarkkinoiden tilanne parani merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna ja arvonalentumisen palautuksia kirjattiin 4,393 milj. euroa. Lisäksi rahoituksen kokonaisuuteen korkokuluja pienentävästi vaikuttivat korkojohdannaista saadut korkotuotot 1,445 milj. euroa. Kaupungin sijoitustoiminnalle asetettu vuosituottotavoite on 4 % – 4,5 %. Vuoden lopussa neljän pääsalkunhoitajan hallinnoima pääoma (markkina-arvo) oli yhteensä 127,2 milj. euroa (31.12.2022: 116,2 milj. euroa). Tuottoa kertyi vuoden alusta lukien 9,5 % (inflaation olleessa 6,24 %). Koko sijoitustoiminnan pääoma oli 127,3 milj. euroa (31.12.2022: 116,3 milj. euroa). Kaupungin sijoitusten allokaatio täytti kaupungin sijoitustoiminnan periaatteet.

Vuosikatetavoite oli 43,694 milj. euroa. Toteutunut vuosikate oli 54,590 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvion mukaan vuosikatetavoite oli 41,079 milj. euroa, jolloin tavoite ylitettiin 13,511 milj. eurolla. Poistojen ja arvonalentumisten määrä oli 23,681 milj. euroa (budjetissa 23,424 milj. euroa). Muutetun talousarvion määrärahaan sisältyi arvonalentumisia 4,450 milj. euroa. Arvonalentumisia kirjattiin osakkeista ja osuuksista sekä rakennuksista. Vuosikate kattaa 230,5 % poistojen ja arvonalentumisten yhteismäärästä. Muutetussa talousarviossa tilikauden ylijäämä oli 5,366 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa tavoite oli 9,251 euroa ylijäämäinen. Tilikausi 2023 oli 12,043 milj. euroa ylijäämäinen ja se sisältää 17,000 milj. euron rahastojen lisäyksen. Kaupungin taseessa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää oli 5,181milj. euroa. Näin ollen 31.12.2023 mennessä kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 17,224 milj. euroa.

Nettoinvestointeihin oli talousarviossa varattu 36,969 milj. euroa. Vuonna 2023 investointimenoja kirjattiin 35,089 milj. euroa ja investointituloja 1,804 milj. euroa. Nettoinvestointien määrä oli noin 33,285 milj. euroa.

Pitkäaikaisia lainoja oli vuoden 2023 alussa 223,694 milj. euroa. Uutta lainaa nostettiin 20,000 milj. euroa ja vanhoja maksettiin pois 25,170 milj. euroa, joten pitkäaikaiset lainat vähentyivät nettona 5,170 milj. euroa koko pitkäaikaisen lainamäärän ollessa 218,524 milj. euroa. Lyhytaikaista lainaa oli 2023 alussa 21,596 milj. euroa ja vuoden lopussa 22,031 milj. euroa, joten lyhytaikainen lainakanta lisääntyi 0,435 milj. euroa. Vuoden lopun lyhytaikaisesta lainamäärästä 17,031 milj. euroa oli kassalainaa muilta konserniyhteisöiltä ja 5,000 milj. euroa kuntatodistusohjelmalla otettua kassalainaa rahoituslaitoksilta. Koko em. lainakanta oli vuoden alussa yhteensä 245,290 milj. euroa ja vuoden lopussa 240,555 milj. euroa, joten lainakanta väheni 4,735 milj. euroa eli -1,93 %. Vuoden 2023 lainakanta oli asukasta kohti laskien 3 522 euroa. Manner-Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta väheni ennakkotietojen mukaan -1,6 % ja oli 3 320 euroa asukasta kohti.

kehitystä osake-, korko-, valuutta ja raaka-ainemarkkinoilla. Tästä johtuen vuoden 2022 tilinpäätökseen kirjattiin arvonalentumisia ja myyntitappioita yhteensä noin 10,349 milj. euroa. Vuonna 2023 pääomamarkkinoiden tilanne parani merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna ja arvonalentumisen palautuksia kirjattiin 4,393 milj. euroa. Lisäksi rahoituksen kokonaisuuteen korkokuluja pienentävästi vaikuttivat korkojohdannaista saadut korkotuotot 1,445 milj. euroa. Kaupungin sijoitustoiminnalle asetettu vuosituottotavoite on 4 % – 4,5 %. Vuoden lopussa neljän pääsalkunhoitajan hallinnoima pääoma (markkina-arvo) oli yhteensä 127,2 milj. euroa (31.12.2022: 116,2 milj. euroa). Tuottoa kertyi vuoden alusta lukien 9,5 % (inflaation olleessa 6,24 %). Koko sijoitustoiminnan pääoma oli 127,3 milj. euroa (31.12.2022: 116,3 milj. euroa). Kaupungin sijoitusten allokaatio täytti kaupungin sijoitustoiminnan periaatteet.

Vuosikatetavoite oli 43,694 milj. euroa. Toteutunut vuosikate oli 54,590 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvion mukaan vuosikatetavoite oli 41,079 milj. euroa, jolloin tavoite ylitettiin 13,511 milj. eurolla. Poistojen ja arvonalentumisten määrä oli 23,681 milj. euroa (budjetissa 23,424 milj. euroa). Muutetun talousarvion määrärahaan sisältyi arvonalentumisia 4,450 milj. euroa. Arvonalentumisia kirjattiin osakkeista ja osuuksista sekä rakennuksista. Vuosikate kattaa 230,5 % poistojen ja arvonalentumisten yhteismäärästä. Muutetussa talousarviossa tilikauden ylijäämä oli 5,366 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa tavoite oli 9,251 euroa ylijäämäinen. Tilikausi 2023 oli 12,043 milj. euroa ylijäämäinen ja se sisältää 17,000 milj. euron rahastojen lisäyksen. Kaupungin taseessa edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää oli 5,181milj. euroa. Näin ollen 31.12.2023 mennessä kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 17,224 milj. euroa.

Nettoinvestointeihin oli talousarviossa varattu 36,969 milj. euroa. Vuonna 2023 investointimenoja kirjattiin 35,089 milj. euroa ja investointituloja 1,804 milj. euroa. Nettoinvestointien määrä oli noin 33,285 milj. euroa.

Pitkäaikaisia lainoja oli vuoden 2023 alussa 223,694 milj. euroa. Uutta lainaa nostettiin 20,000 milj. euroa ja vanhoja maksettiin pois 25,170 milj. euroa, joten pitkäaikaiset lainat vähentyivät nettona 5,170 milj. euroa koko pitkäaikaisen lainamäärän ollessa 218,524 milj. euroa. Lyhytaikaista lainaa oli 2023 alussa 21,596 milj. euroa ja vuoden lopussa 22,031 milj. euroa, joten lyhytaikainen lainakanta lisääntyi 0,435 milj. euroa. Vuoden lopun lyhytaikaisesta lainamäärästä 17,031 milj. euroa oli kassalainaa muilta konserniyhteisöiltä ja 5,000 milj. euroa kuntatodistusohjelmalla otettua kassalainaa rahoituslaitoksilta. Koko em. lainakanta oli vuoden alussa yhteensä 245,290 milj. euroa ja vuoden lopussa 240,555 milj. euroa, joten lainakanta väheni 4,735 milj. euroa eli -1,93 %. Vuoden 2023 lainakanta oli asukasta kohti laskien 3 522 euroa. Manner-Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta väheni ennakkotietojen mukaan -1,6 % ja oli 3 320 euroa asukasta kohti.

Talouden tunnuslukuja

Toimintatuotot toimintakuluista	**22,8 %**
Vuosikate	**54,6 milj. euroa**
Ostolaskujen määrä	**47 040 kpl (verkkolaskuja 97,1 %)**
Myyntilaskujen määrä	**48 649 kpl**
Tilikauden ylijäämä	**12,0 milj. euroa**
Taseen kertynyt ylijäämä	**17,2 milj. euroa**
Kassan riittävyys, pv	**180**

Hämeenlinnan kaupungin ulkoisen tuloslaskelman tulot TP 2023

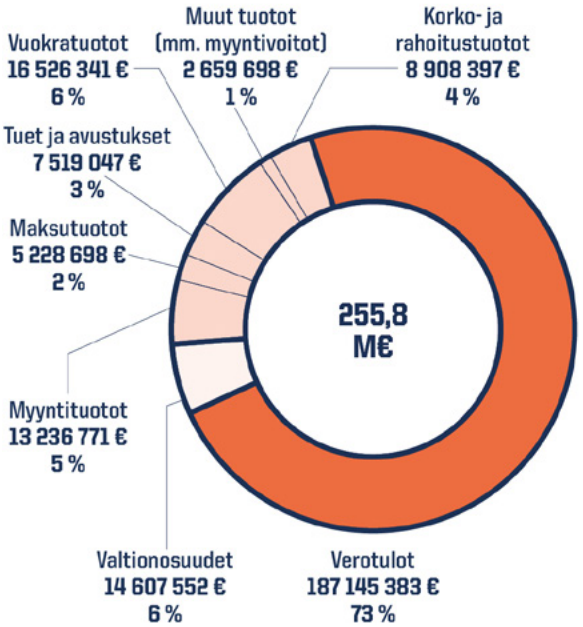

Hämeenlinnan kaupungin toimialojen bruttokulujen jakautuminen TP 2023

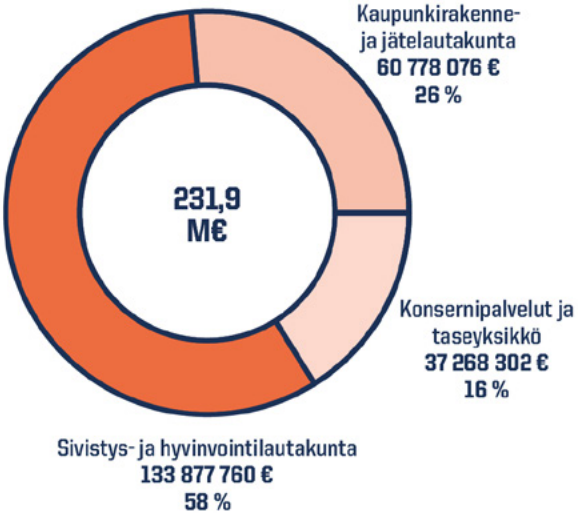

Nettoinvestoinnit

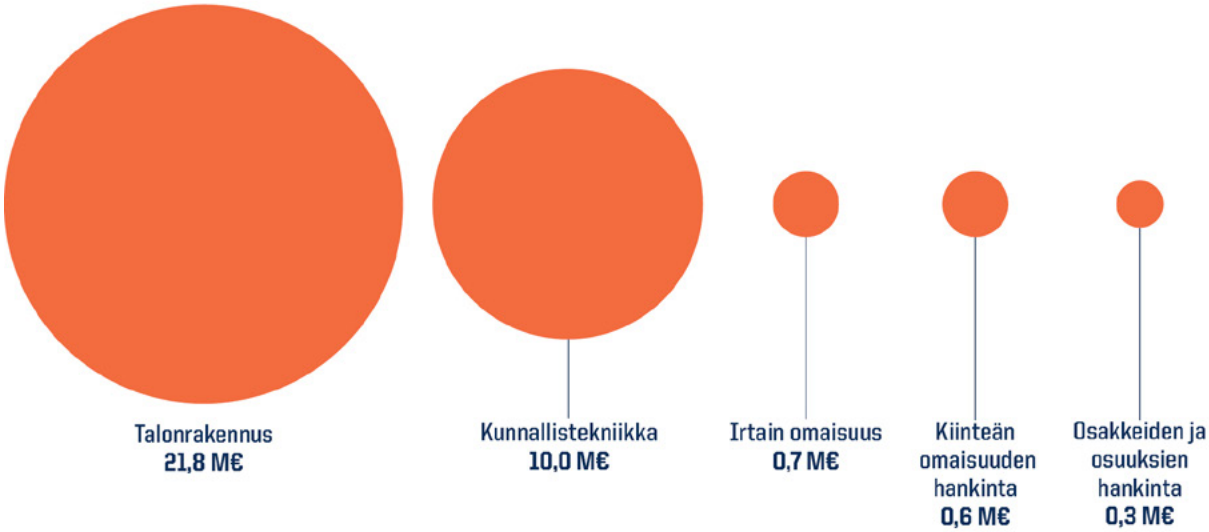

Merkittävimpiä investointeja 2023

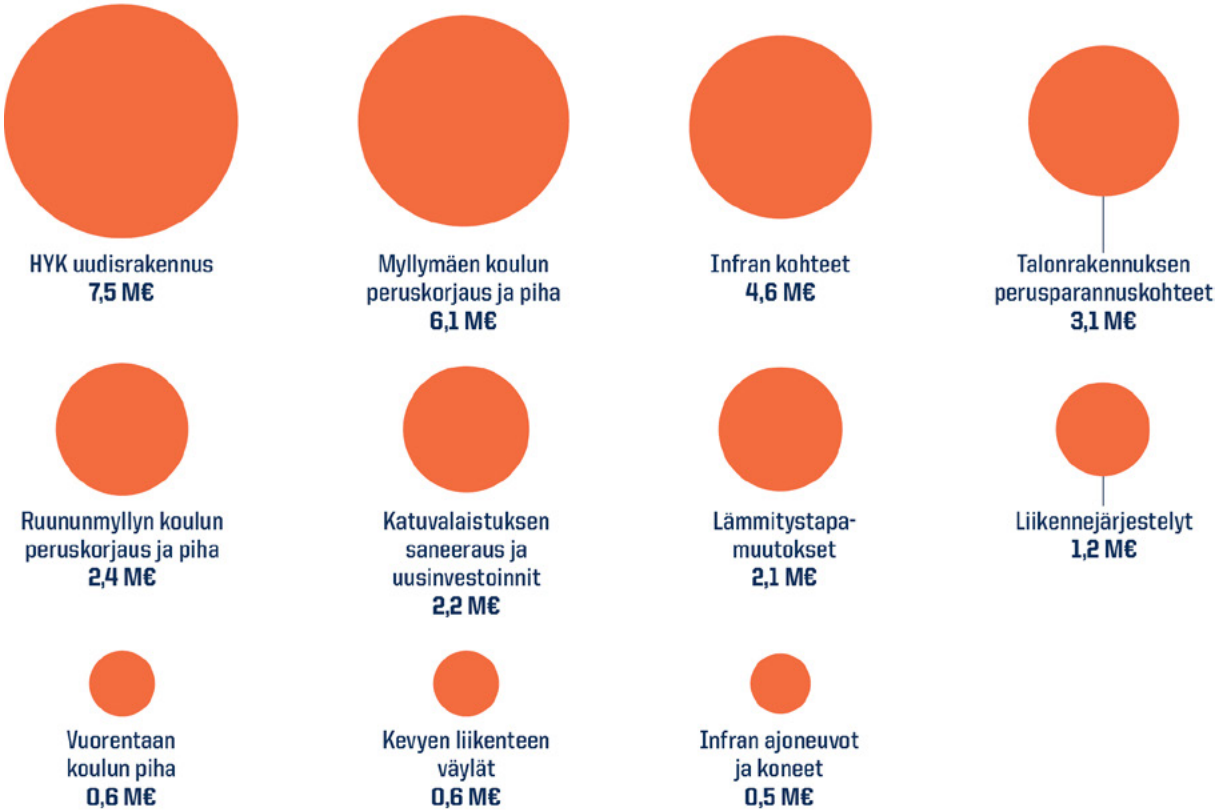

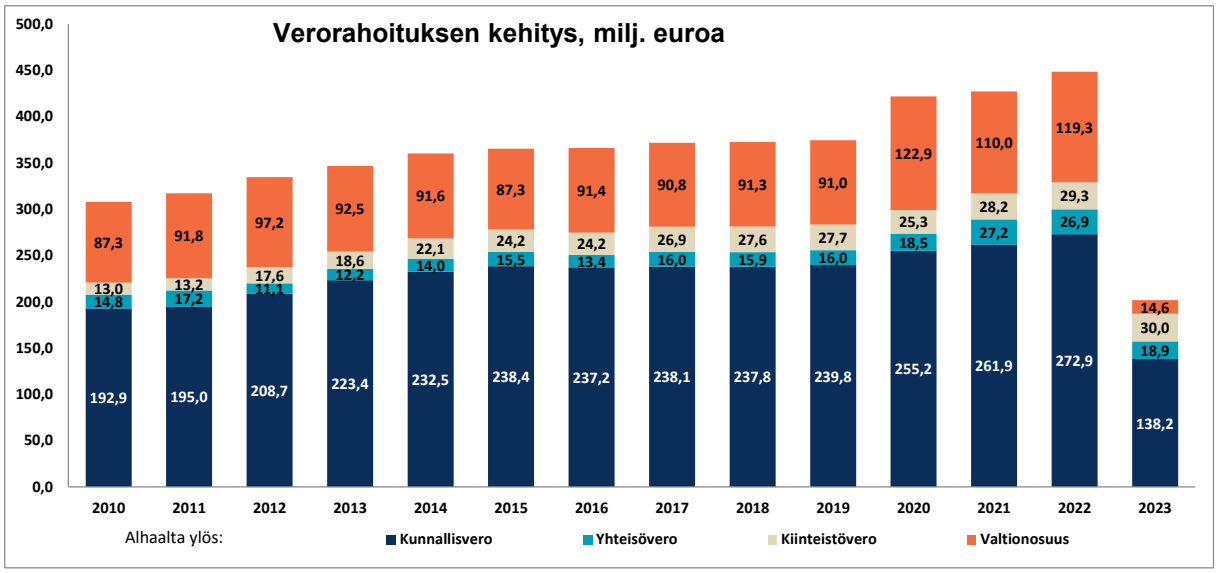

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 kulkua viitoitti edelleen hyvinvointialueuudistus, tarkemmin siihen liittyvät jatkotoimet ja erilaiset rajapintakeskustelut. Kaupungilla tehtiin täten vielä runsaasti töitä hyvinvointialueuudistukseen liittyen. Kustannukset kasvoivat edelleen kovaa vauhtia sekä palkkaratkaisuista että inflaatiosta johtuen. Työvoiman saatavuuden haasteet jatkuivat edelleen. Vuoden 2023 toimintakatteen vertailukelpoinen kasvu (ilman kertaeriä) on noin 5,3 %. Toimintakatteen kasvu oli edellisten tilikausien tapaan edelleen selvästi kestävän taloudenpidon ylittävällä tasolla.

Kaupungin tilikausi 2023 oli kertaeristä puhdistettuna noin 10 milj. euroa ylijäämäinen. Kaupungin taloudellinen tilanne tulee kuitenkin heikkenemään nopeasti. Hyvinvointialueuudistus on johtanut valtakunnan tasolla kuntien rahoituksen merkittävään laskuun. Kunnilta leikataan valtionosuuden ns. lisäleikkausta 90 euroa per asukas lopullisten siirtolaskelmien perusteella. Lisäleikkauksen määrä julkaistiin 17.11.2023 eli vasta sen jälkeen, kun kunnat olivat päättäneet vuoden 2024 veroprosenteista. Hämeenlinnan kaupunki oli taloussuunnitelmissaan varautunut n. 2,5 milj. euron lisäleikkaukseen (perustui talousarviohetken VM:n laskelmiin) mutta lopullinen lisäsiirtotarve on n. 6,2 milj. euroa, eli leikkaus kaupunkilaisten palveluiden rahoitukseen on peräti 3,7 milj. euroa vuositasolla laskettuna. Kunnallisveroprosentin tuotolla laskettuna leikkaus vastaa n. 0,25 veroprosenttiyksikön korotusta.

Lisäksi Kanta-Hämeen hyvinvointialue suunnittelee Kanta-Hämeenlinnan vuokrakohteistaan luopumista. Kaikkien keskusta-alueen sote-palveluiden siirtäminen Ahvenistonmäelle aiheuttaa kaupunkilaisille n. 6,8 milj. euron vuosittaisen rahoitusvajeen, jonka kattaminen verotuloilla edellyttää n. 0,45 kunnallisveroprosentin korotusta kaupungin tuloveroon. Koko kuntakentän kuvassa hyvinvointialueet pyrkivät siirtämään aiemmin sotepalveluina tuotettujen ei-lakisääteisten palveluiden tuottamisvastuuta kuntien suuntaan. Myös tämä aiheuttaa lisäkustannuspaineita kunnille, koska kuntapäättäjien näyttää olevan vaikeaa luopua sotepalveluiden alla aiemmin tuotetuista palveluista.

Kaupunkilaisten palveluiden rahoitustilanne on siten erittäin merkittävästi heikentynyt vuoden 2024 talousarvion päätöshetkestä. Valtio kompensoi kunnille vuoden 2024 menetyksiä kertakorvauksella, joten kaupungin talous lähtee heikkenemään merkittävästi vasta vuodesta 2025 lukien. Hyvinvointialueen palveluverkkoleikkaukset alkavat vaikuttaa kaupungin tuloihin puolestaan vuodesta 2027 eteenpäin.

Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu palkkaratkaisujen mukaiseen kulujen kasvuun sekä kohtuulliseen inflaatioon. Useamman vuoden jatkuneeseen korkeaan inflaatioon ei ole kuitenkaan täysimääräisesti varauduttu. Historian valossa voidaan todeta, että menomäärärahaylityksiä on tulossa myös vuoden 2024 aikana. Alkuvuoden 2024 perusteella on myös mahdollista, että verotulot ylittävät jonkun verran budjetissa arvioidun. Maailman ja Euroopan talouden kehitys vaikuttaa tähän kuitenkin merkittävästi.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan aiheuttaa edelleen uhkia ja epävarmuutta koko maailmantalouden kehitykselle. Korkomarkkinan nopea muutos on haitta koko velkaantuneelle yhteiskunnallemme. Erityisesti Suomen osalta korkojen nopea lasku auttaisi talouden kuvan kääntymisessä positiiviseen suuntaan.

Tiedossa olevien seikkojen perusteella tilikaudesta 2024 tulee Hämeenlinnalle vielä kohtuullisen hyvä. Vuodesta 2025 eteenpäin taloustilanne alkaa heikkenemään kuitenkin merkittävästi. Tätä voitaisiin ennaltaehkäistä talouden sopeutustoimin, mutta vuoden 2023 palveluverkkopäätös osoitti, että kaupungin päätöksenteossa ei vielä tunnisteta tulevaa taloustilanteen heikkenemistä riittävän hyvin.

Kaupungin taloudenpidon kannalta oleellisinta on varmistaa käyttötalouden tasapainon saavuttaminen tuloja lisäämällä ja menoja karsimalla. Talous on aidosti tasapainossa, kun kaupunki ei (ilman kertaluontoisia tuloeriä) velkaannu pidemmällä tarkastelukaudella lisää. Tämä edellyttää normaalina yksittäisenä vuonna noin 10 milj. euron ylijäämää. Kirjanpidolliset järjestelyt eivät ole kestävä tie talouden tasapainottamiseen ja alijäämien kattamiseen. Talouden ei pitäisi myöskään olla tasapainossa kertaluonteisten erien, omaisuuden myynnin tai sijoitustoiminnan myyntivoittojen ansiosta. Kaupungin talouden tilanne vaatii edelleen tasapainotustoimia.

Kaupungin on talouden tasapainottamiseksi välttämätöntä kyetä päättämään toimintakuluja alentavista asioista sekä pidättäytyä toimintakuluja kasvattavista päätöksistä. Historia on osoittanut, että tehokkain tapa parantaa julkisen sektorin taloustilannetta, on pidättäytyä omaehtoisesti lisäämästä julkisia menoja. Tämä siitä syystä, että sekä kansallisen tasolla että paikallishallinnossa menoleikkauksista päättäminen on osoittautunut erittäin vaikeaksi.

Kaupungin pidemmän aikavälin taloussuunnitteluun liittyy kaupunkiemon lisäksi koko muu konserni. Kaupungin konsernirakenteen uudistamisesta ja tehostamisesta päätettiin keväällä 2017. Optimointi on edennyt vuonna 2018–2023 ja se jatkuu edelleen omistajaohjausyksikön normaalina työnä. Merkittävimmät toimenpiteet on kuitenkin jo tehty. Konsernirakenteen optimoinnilla on saatu aikaan säästöjä ja tuloja, jotka on kuitenkin jo käytetty kaupungin alijäämien katteeksi. Konsernirakenteen optimointi vaatii toimijoilta rationaalista suhtautumista valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kaupungin henkilöstö

Työn murroksen mukanaan tuomien muutosten takia työntekijäkokemuksen sekä henkilöstön osaamisen ja saatavuuden johtaminen on noussut entistäkin tärkeämmäksi. Kaupungin strategisten tavoitteiden onnistunutta toteuttamista ja Työn ilon toimintakulttuurin rakentamista tukee mahdollistava johtaminen. Mahdollistava johtaminen varmistaa henkilöstömme hyvinvoinnin, mutta myös henkilöstön pito- ja vetovoiman. Perustana johtamiselle toimivat laajennetun johtoryhmän laatimat ja kaupunginhallituksen hyväksymät Hämeenlinnan kaupungin johtamisen kivijalat, jotka myös kertovat lähijohtajille mitä heidän johtamistyöltään odotetaan ja edellytetään. Johtamisen kehittäminen johtamisen kivijalkojen mukaisesti on jatkunut vuonna 2023, jolloin johtamisen teemoina ovat olleet mm. perehdytyksen ja työntekijäkokemuksen johtaminen.

Vuoden 2023 aikana henkilöstön saatavuuden haasteita on taklattu uudella hakijaystävällisellä rekrytoinnilla. Panostamalla erityisesti avoimien tehtävien visuaaliseen markkinointiin on saavutettu lisänäkyvyyttä ja vahvistettu kaupungin työnantajakuvaa. Työnhakijakokemusta on vahvistettu myös lisäämällä keskitettyä hakijaviestintää sekä keräämällä hakijakokemusta. Työnhakijoiden määrä on vuoden 2023 noussut erinomaisesti 8,2 hakijasta/avoin tehtävä 15,9 hakijaan/avoin tehtävä.

Työntekijäkokemusta parannettu sekä tulosaluekohtaisilla että koko henkilöstöä koskevilla toimenpiteillä.

Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2023 oli 1 772 henkilöä. Keskimäärin henkilöstöä oli vuoden 2023 aikana 1 789 henkilöä.

Henkilöstömäärä	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Oppisopimus	Yhteensä
31.12.2021	2 867	521	53	19	**3 460**
31.12.2022	2 872	522	73	21	**3 488**
31.12.2023	1 372	352	44	4	**1 772**

Kaupungin kokonaistyövoimakulut jakautuvat kaupungin oman henkilöstön kuluihin sekä henkilöstövuokraukseen. Ostettua palvelua käytetään pääosin varhaiskasvatuspalveluissa alle kolmen kuukauden sijaisiin. Vuoden 2023 kokonaishenkilöstökulut olivat yhteensä 89,566 milj. euroa, joka ylitti muutetun talousarvion 0,645 milj. eurolla. Kokonaistyövoimakuluihin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 84,605 milj. euroa, mutta lisätalousarviokäsittelyssä kulutasoa on korotettu. Alkuperäisestä tavoitteesta jäätiin 4,316 milj. euroa.

Kokonaishenkilöstökulut, 1000 €	TP2022	TA 2023	TP 2023	Tot %	Poikkeama
Henkilöstökulut yhteensä	168 047	88 258	88 450	100,2 %	-192
Henkilöstöpalveluiden ostot yhteensä	7 045	664	1 117	168,3 %	-453
KOKONAISHENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	**175 092**	**88 921**	**89 566**	**100,7 %**	**-645**

Kaupunkikonserni

Kaupunkikonserniin kuuluu kaupunkiorganisaation lisäksi yhtiöitä, muita yhteisöjä ja säätiöitä. Omistajaohjauksella varmistetaan, että konsernin yhteisöt ottavat toiminnassaan huomioon omistajan tahdon ja toteuttavat niitä tavoitteita, jotka omistaja on yhteisöille asettanut.

Kaupunginhallitus ohjaa kaupunkikonsernia ja vastaa yhteisöjen valvonnan järjestämisestä. Konsernin operatiivisesta johtamisesta vastaa kaupunginjohtaja. Konserniyhteisöjen omistajaohjauksesta vastaa talousjohtaja osana konsernijohtoa. Omistajaohjauksen vastuualue vastaa omistajaohjauksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä.

Konserniohjeessa määritellään kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen johdon rooli ja velvollisuudet sekä pelisäännöt sille, miten kaupunki käyttää määräysvaltaa yhteisöissään. Kaupunginvaltuusto hyväksyi konserniohjeen 13.12.2021.

Kaupunginvaltuusto on asettanut kaupungin merkittävimmille tytäryhtiöille talousarvion hyväksymisen yhteydessä vuositavoitteet, joiden toteutumista seurataan kolmannesvuosittain. Lisäksi kaupunginvaltuusto on omistajapoliittisissa linjauksissa asettanut yhteisöille pitkän tähtäimen tavoitteet, joiden kehittymistä seurataan erikseen julkaistavassa yhteisöjen vuosikatsauksessa.

Tarkemmat tiedot kaupunkikonsernista löytyy kaupungin yhteisöjen vuosikatsauksesta.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Hyvinvointialueiden käynnistymisen myötä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja Eteva kuntayhtymän toiminta päättyi ja niiden palvelutoiminta siirtyi hyvinvointialueiden tehtäväksi 1.1.2023 alkaen. Kaupungin omistamat sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos Oy:n osakkeet siirtyivät voimaanpanolain perusteella Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle 1.1.2023. Kaupunkiin nähden tytäryhteisöasemassa olleiden Hämeenlinnan Erityisasuntosäätiön, Kanta-Hämeen Sairaskotisäätiön ja Työvalmennussäätiö Luotsin sääntömuutokset astuivat voimaan alkuvuoden 2023 aikana, jolloin niiden enemmistön määräysvalta siirtyi Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle. Hämeenlinnan Erityisasuntosäätiö ja Kanta-Hämeen Sairaskotisäätiö jäivät kaupunkiin nähden osakkuusyhteisöasemaan, mutta niitä ei enää yhdistellä kaupungin konsernitilinpäätökseen, sillä niiden purkautuessa niiden omaisuus siirtyy Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle. Kaupungin äänivalta Työvalmennussäätiö Luotsissa laski alle 20 %.

Hämeenlinnan seudun Opiskelija-asuntosäätiön sääntöjä muutettiin siten, että Hämeenlinnan kaupunki sai säätiöstä enemmistön äänivallan ja säätiö tuli kaupunkiin nähden tytäryhteisöasemaan 29.6.2023. Kiinteistö Oy Parolantie 104 siirtyi kaupungin välilliseen omistukseen, kun Linnan Kiinteistökehitys Oy osti yhtiön koko osakekannan 31.12.2022.

Keväällä 2023 kaupunki myi pois kaikki omistamansa Hämeen Tekstiilihuolto Oy:n osakkeet (kaupungin omistusosuus 1,09 %). Lokakuussa 2023 kaupunki merkitsi 400 kpl talous- ja henkilöstöpalveluja tuottavan Provincia Oy:n osakkeita saaden yhtiöstä 3,85 % äänivallan. Marraskuun alussa kaupunginhallitus hyväksyi Kössi-säätiön sääntömuutoksen, jonka seurauksena kaupunki luopui hallituspaikastaan säätiön kuusijäsenisessä hallituksessa. Aina Group Oyj:n selvitystila saatiin päätökseen ja yhtiö purkautui 28.11.2023. Kaupungin omistusosuus yhtiöstä oli 4,06 %.

Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2023 lopussa Suomi-Rata Oy:n omistajien yksimielisen päätöksen, jonka mukaan yhtiö hankkii yhtiön jättävien osakkaiden osakkeet suunnatusti. Osakekauppa toteutui helmikuussa 2024.

Konserniyhteisöjen liiketoiminta on jatkunut pääsääntöisesti tavanomaisesti ilman konsernin kannalta merkittäviä muutoksia. Yleinen kustannusten nousu ja taloudellisen toiminnan hiljeneminen näkyivät myös konserniyhteisöjen toiminnassa.

Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiö ja Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy joutuivat keskeyttämään investointihankkeitaan kohonneiden kustannusten ja tarjoajien vähäisen kiinnostuksen vuoksi. Uudet kilpailutukset on suunniteltu vuodelle 2024. Liikuntahallien urheilupuistoon toteuttama uusi jalkapallotekonurmikenttä valmistui odotetusti.

Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy:lle toimintavuosi oli vuoden 2019 jälkeen ensimmäinen, kun koronarajoitukset eivät vaikuttaneet toimintaan. Uimahallien kävijämäärät saavuttivat lähes koronaa edeltävän tason, ja liikunnanohjauksen ryhmät toimivat keskeytyksettä koko vuoden. Uusi liikuntaneuvontapalvelu käynnistettiin yhteistyössä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen kanssa.

Verkatehtaalla käynnistyi Opistotalon peruskorjaushankkeen valmistelu ja suunnittelu. Radiotalon katon korjaus vaikeutti yhtiön toimitilaliiketoimintaa, mutta vuokrausaste pysyi silti korkeana. Kustannusten nousua ei ole pystytty siirtämään hintoihin täysimääräisesti, joten yhtiö on joutunut sopeuttamaan toimintaansa. Kokous & kongressi -palvelu on käynnistynyt hyvin. Teatterin yleisömäärät kasvoivat merkittävästi.

Linnan Kiinteistökehitys Oy ja Hämeenlinnan kaupunki tekivät loppuvuodesta 2022 järjestelyn, jossa yhtiö vuokrasi sote-toiminnan ja pelastuslaitoksen käytössä olevat kiinteistöt kaupungilta ja vuokrasi ne edelleen Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle. Järjestely kasvatti yhtiön liikevaihdon yli kaksinkertaiseksi. Yhtiö myi omistamansa Lautatarhankulman kiinteistön, joka tuotti yhtiölle myyntivoittoa noin 900 000 euroa. Etätyötrendi haastaa toimistotilojen markkinaa, mutta yhtiön kiinteistöliiketoiminnan vuokrausaste on silti pysynyt kohtuullisen vahvana.

Hämeenlinnan seudun Opiskelija-asuntosäätiön asuntojen käyttöasteet ovat paremmat kuin vuosiin johtuen kansainvälisten opiskelijoiden määrän noususta. Myös Hämeenlinnan Pysäköinti Oy:n pysäköintilaitosten käyttöasteet kasvoivat, vaikka velvoitepaikkojen myynti on hiljentynyt.

Linnan Kehityksen kaupunkimarkkinointitoiminnon siirtämisestä kaupungin strategia- ja tietojohtamispalveluihin päätettiin loppuvuodesta 2023. Kaupunkimarkkinoinnin onnistumisena voidaan pitää Taloustutkimuksen alkuvuodesta 2024 julkaiseman Muuttohalukkuustutkimuksen tulosta, jonka mukaan Hämeenlinna nousi Suomen kuudenneksi ja parhaaksi alle 100 000 asukkaan kaupungiksi. Haastavasta markkinatilanteesta huolimatta kaupunkiin sijoittui Linnan Kehityksen sijoittumispalveluiden kautta 20 yritystä ja 105 työpaikkaa.

Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:llä uusien liittyjien määrä oli koko yhtiön toiminta-ajan matalin. Hintojen ennakoitua suurempi kasvu ja kunnossapidon tarve aiheuttivat kuluylityksiä. Myös kylmä sää lisäsi energiakustannuksia ja alueiden hoitokustannuksia. Yhtiö sai Paroisten puhdistamon saneerauksen päätökseen, mutta ulkoisista tekijöistä johtuvat prosessihäiriöt ja niiden hallinta aiheuttivat ylimääräisiä kustannuksia.

Hämeenlinnan Asunnot Oy:n vanha kiinteistökanta ja poissa käytöstä olevat asunnot korjaustarpeineen ovat lisänneet yhtiön haasteita.

Koulutuskuntayhtymä Tavastia otti vastattavakseen Hattulan kunnan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan, joka merkitsi noin 20 työntekijän siirtymistä Hattulan kunnalta kuntayhtymän palvelukseen.

Merkittävimmät raportoidut investoinnit ja hankkeet liittyivät pääosin saneerauksiin. Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymä Tavastian toimintavuoden merkittävin investointihanke oli Jaakonkatu 28 rakennuksessa tehty lasikaton poistaminen ja korvaaminen kiinteällä kattoratkaisulla. Hanke saatiin valmiiksi vuoden 2023 aikana. Hankkeen kustannusten toteuma oli 262 000 euroa.

Linnan Kiinteistökehityksen vuoden vaihteessa 2023 ostaman Kiinteistö Oy Parolantie 104:n haltuunotto on tehty tilikauden aikana. Hämeenlinnan Asunnot Oy on käynnistänyt purkamishankkeita vanhoissa kiinteistöissä ja suunnittelee uuden rivitalokohteen rakentamista.

Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy valmistautui Kaurialan yleisurheilustadionin peruskorjaukseen, mutta hankintaprosessi jouduttiin keskeyttämään tarjouskilpailuun saadun vain yhden ja merkittävästi budjetin ylittävän tarjouksen vuoksi. Hankkeen suunnittelua jatkettiin ja sen toteutus päätettiin siirtää vuodella eteenpäin.

Merkittävimpien tytär- ja osakkuusyhteisöjen liikevaihto kasvoi edellisvuodesta yhteensä noin 12 %. Vain Linnan Kehitys Oy ja Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy kokivat pienen laskun liikevaihdossa. Vaihtelua oli kuitenkin paljon, ja suurimmalla osalla yhtiöistä liikevaihdon kasvu oli noin 4–9 % suuruusluokkaa. Valtaosa vaikutuksesta kokonaisuuteen tuli Hämeen ammattikorkeakoulu Oy:n 7,1 miljoonan euron ja Linnan Kiinteistökehitys Oy:n noin 7,5 miljoonan euron liikevaihdon kasvusta, joka on pääosin peräisin aikaisemmin mainitusta vuokrajärjestelystä kaupungin, yhtiön ja hyvinvointialueen välillä.

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Tytäryhtiöt	Y-tunnus	Konsernin omistusosuus %
Aulangon Kylpylä Oy	1870588-5	51,01
Hämeenlinnan Asunnot Oy (konserni)	0676518-6	100,00
Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy	1972415-6	100,00
Hämeenlinnan Jäähalli Oy	0896410-3	86,39
Hämeenlinnan Palloiluhalli Oy	1037204-3	93,06
Hämeenlinnan Linja-autoasemakiinteistö Oy	0205291-2	100,00
Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	2196076-4	100,00
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy (konserni)	1711549-6	76,60
Idänpään Toimintakeskus Oy	0689500-1	90,00
KT Oy Harvialantie 420 C	1614663-7	100,00
KT Oy Hämeenlinnan Kaupungintalot	0211271-9	100,00
KT Oy Onesto	0957885-3	100,00
KT Oy Rengon Härkäpirtti	0802361-0	54,17
Linnan Kehitys Oy	0832624-0	100,00
Linnan Kiinteistökehitys Oy	1059269-5	100,00
KT Oy Hämeenlinnan Kasarmikatu 23	1016348-7	84,36
KT Oy Turuntien Liiketalo	0622492-9	71,97

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

KT Oy Innopark	1600837-3	100,00
KT Oy Lammin Biokylä 1	2047044-8	70,00
KT Oy Parolantie 104	2098382-5	100,00
Verkatehdas Oy	2069302-7	100,00
Säätiöt ja yhdistykset		
Fredrika Wetterhoff-säätiö (konserni)	0205371-2	100,00
Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiö	0315262-4	100,00
Hämeenlinnan seudun Opiskelija-asuntosäätiö	0698697-4	100,00
Hämeenlinnan Erityisasuntosäätiö, poistui 1.2.2023	0648130-0	100,00
Työvalmennussätiö Luotsi sr (konserni), poistui 1.3.2023	1881647-0	100,00
Kuntayhtymät		
Hämeen Maakuntaliitto, ky (konserni)	0826048-0	38,94
Koulutuskuntayhtymä Tavastia (konserni)	0205303-4	77,24
Kiinteistöllky Tavastia	3298657-2	77,24
Osakkuusyhtiöt		
As Oy Tuuloksentalo	0420267-0	46,48
Hämeen Ammattikorkeakoulu Oy (konserni)	2617489-3	44,12
Jukolan Lintukoto Oy	0756797-4	43,73
Jyrätien Liikuntahallit Oy	0895113-4	33,33
KT Oy Iittalan Lasimäki	1997941-5	33,00
KT Oy Virvelinranta	2125780-9	40,00
KT Oy Lamminraitti	0150635-3	46,00
Hämeenlinnan Keilakeskus Oy *	0713492-5	78,62
Talo-Osakeyhtiö Hämeen Suoja *	0205363-2	73,12

***Osuus osakkeiden tuottamasta äänivallasta on 1/5.**

Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Maailman taloustilanne ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus tulevat edelleen vaikuttamaan konserniyhteisöjen toimintaan vuonna 2024.

Korkotasojen ja kiinteistöjen ylläpitokustannusten nousu, kiinteistökannan ikä, korjaustarpeet sekä muutokset vuokramarkkinassa tulevat todennäköisesti näkymään kiinteistötoiminnassa olevien yhtiöiden taloudessa. Hämeenlinnan Seudun Opiskelija-asuntosäätiötä haastaa kiinteistöjen ylläpidon kustannusten ja korkotason nousu. Linnan Kiinteistökehitys Oy:n liikevoitto tulee näillä näkymin pienenemään, koska kiinteistöjen myynnistä saatavaa voittoa ei ole näköpiirissä. Hämeenlinnan Vanhusten Asuntosäätiön taloudellinen tilanne on vakaa ja vuoden 2024 talousarvion toteutuessa taloustilanne pysyy edelleen vakaana. HAMK odottaa liikevaihdon ja kansainvälisen liiketoiminnan kasvavan vuonna 2024.

Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n talouteen tulee vaikuttamaan vedenkulutuksen väheneminen, liittymismaksukertymän pysyminen matalana ja varsinkin alkuvuoden sääolosuhteiden aiheuttamat putkirikot. Taloudel-

lisen tuloksen ennustetaan vuonna 2024 olevan huono, vaikka hintoja joudutaan nostamaan jo alkusyksystä.

Myös Hämeenlinnan Pysäköinti Oy arvioi liikevaihdon ja liikevoiton hieman laskevan vuoden 2023 tasosta, koska velvoitepysäköintijaksotuksia loppuu eikä vuodelle 2024 ole nähtävissä uusia rasitepaikkamyyntejä uudisrakentamisen hiljentymisen myötä.

Valtiontalouden alijäämäinen tila saattaa aiheuttaa leikkauksia toisen asteen valtionosuusrahoituksen tasoon, joka toteutuessaan edellyttäisi sopeutustoimia Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa. Hintojen nousu ja korkotasot aiheuttavat itsessään lisäkustannuksia, ja lisäksi kunta-alalle tehty palkkaratkaisu aiheuttaa merkittäviä henkilöstökuluja samalla, kun valtionosuusrahoituksen indeksitarkistukset tulevat viiveellä perässä.

Hämeenlinnan kaupunginvaltuustossa tehdyssä valtuustoaloitteessa esitettiin Kiinteistöliikelaitoskuntayhtymä Tavastian purkamista ja sen sulauttamista takaisin koulutuskuntayhtymään. Vuonna 2024 alkaa selvitystyö yhteisön asemasta ja vaihtoehdoista, joilla liikelaitoskuntayhtymän kiinteistöomaisuutta jatkossa hoidetaan.

Verkatehtaan taloudellinen tilanne tulee olemaan haastava erityisesti Opistotalon korjaustyön venymisen takia, mikä johtaa laajoihin sopeutustarpeisiin

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on toteutettu monenlaisen raportoinnin sekä yhteisöjen kanssa käytyjen keskustelujen avulla. Konsernijohdon ennakkokantaa edellyttävät asiat on kerrottu konserniohjeessa. Kaupunginhallituksen nimeämillä viranhaltijoilla on oikeus osallistua läsnäolo- ja puheoikeuksin merkittävimpien tytäryhtiöiden ja säätiöiden hallitusten kokouksiin. Tarkastuslautakunta arvioi yhtiöille asetettavien tavoitteiden toteutumista.

Kaupungin tarkastustoimi on toteuttanut yhdessä omistajaohjauksen yksikön kanssa kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin kohdistuvan sisäisen valvonnan selonteon, jonka avulla seurataan konserniohjeen noudattamista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista.

Tytäryhteisöt ovat pääsääntöisesti järjestäneet sisäisen valvontansa asianmukaisesti valtuuston edellyttämällä tavalla. Tytäryhteisöjen toiminnan ja tavoitteiden seuranta ja raportointi on säännöllistä ja poikkeamiin puututaan välittömästi. Riskikartoitukset on tehty ja ne ovat ajan tasalla. Riskienhallinnan raportointi on pääosin säännöllistä ja vastuutettua toimintaa. Konserniohjetta on noudatettu pääsääntöisesti hyvin. Konserniohjeen noudattamista koskevista poikkeuksista on keskusteltu yhteisöjen johdon kanssa. Konsernijohdon ennakkokantaa edellyttävien asioiden noudattamisessa ei tilikauden aikana havaittu merkittäviä puutteita.

Strategisten tytäryhtiöiden valtuustoon nähden sitovat tavoitteet 2023

Kaupungin strategisille tytäryhtiöille on talousarviossa asetettu valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2023. Yhtiökohtaisten tavoitteiden lisäksi kaikille strategisille tytäryhtiöille asetettiin myös vuodelle 2023 erityiseksi tavoitteeksi työllisyystoimenpiteisiin osallistuminen.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

TYTÄRYHTIÖ	TOTEUTUNEET TAVOITTEET
Hämeenlinnan Asunnot Oy (konserni)	4/6 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy (konserni)	3/4 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Pysäköinti Oy	5/5 tavoitteista toteutunut
Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy	4/7 tavoitteista toteutunut
Linnan Kehitys Oy	6/8 tavoitteista toteutunut
Linnan Kiinteistökehitys Oy (konserni)	7/7 tavoitteista toteutunut
Verkatehdas Oy	6/7 tavoitteista toteutunut

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	2022 1 000 €
Toimintatuotot	45 171	96 645
Valmistus omaan käyttöön	859	860
Toimintakulut	-198 367	-514 489
Toimintakate	**-152 337**	**-416 984**
Verotulot	187 145	329 067
Valtionosuudet	14 608	119 345
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 562	2 304
Muut rahoitustuotot	6 346	9 828
Korkokulut	-3 215	-4 179
Muut rahoituskulut	-520	-10 359
Vuosikate	**54 590**	**29 021**
Poistot ja arvonalentumiset	-23 681	-28 828
Satunnaiset kulut	-2 062	0
Tilikauden tulos	**28 847**	**9 896**
Tilinpäätössiirrot	-16 804	-8 309
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**12 043**	**1 587**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	**22,8**	**18,8**
Vuosikate/Poistot, %	**231**	**101**
Vuosikate, euroa/asukas	**799**	**426**
Asukasmäärä	**68 303**	**68 043**

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	2022 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	54 590	29 021
Satunnaiset erät	-2 062	9 703
Tulorahoituksen korjauserät	-1 591	-4 953
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-35 089	-42 401
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 231	917
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 266	18 140
Toiminnan ja investointien rahavirta	**19 344**	**10 426**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-75
Antolainasaamisten vähennykset	436	276
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-25 170	-27 202
Lyhytaikaisten lainojen muutos	435	-44 530
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 607	5 719
Rahoituksen rahavirta	-11 906	-65 812
Rahavarojen muutos	**7 438**	**-55 386**
Rahavarat 31.12.	**129 030**	**121 592**
Rahavarat 1.1.	**121 592**	**176 978**

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000 €	**12 995**	**-27 459**
Investointien tulorahoitus, %	**161,2**	**70,0**
Laskennallinen lainanhoitokate	**1,7**	**1,0**
Lainanhoitokate	**2,0**	**1,1**
Kassan riittävyys, pv	**180**	**74**
Asukasmäärä	**68 303**	**68 043**

Hämeenlinnan kaupungin tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023	2022
	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	**510 369**	**545 426**
Aineettomat hyödykkeet	**5 612**	**6 066**
Muut pitkävaikutteiset menot	5 612	6 066
Aineelliset hyödykkeet	**297 345**	**287 847**
Maa- ja vesialueet	65 466	64 957
Rakennukset	154 055	160 205
Kiinteät rakenteet ja laitteet	53 692	52 077
Koneet ja kalusto	2 645	4 085
Muut aineelliset hyödykkeet	792	774
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	20 696	5 750
Sijoitukset	**207 411**	**251 513**
Osakkeet ja osuudet	169 490	213 155
Muut lainasaamiset	37 884	38 319
Muut saamiset	38	38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**33**	**2 039**
Lahjoitusrahastojen varat	30	30
Muut toimeksiannot	3	2 009
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**146 024**	**150 873**
Saamiset	**16 994**	**29 281**
Pitkäaikaiset saamiset	**4 794**	**5 797**
Myyntisaamiset	762	962
Siirtosaamiset	4 032	4 835
Lyhytaikaiset saamiset	**12 200**	**23 484**
Myyntisaamiset	4 856	11 623
Lainasaamiset	1 517	491
Muut saamiset	1 530	3 896
Siirtosaamiset	4 297	7 474
Rahoitusarvopaperit	**119 187**	**113 734**
Muut arvopaperit	119 187	113 734
Rahat ja pankkisaamiset	**9 843**	**7 858**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**656 426**	**698 338**

VASTATTAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	**350 714**	**351 774**
Peruspääoma	244 013	274 117
Muut omat rahastot	89 477	72 477
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 181	3 594
Tilikauden yli-/alijäämä	12 043	1 587
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	**17 288**	**18 832**
Poistoero	5 588	7 132
Vapaaehtoiset varaukset	11 700	11 700
PAKOLLISET VARAUKSET	**4 211**	**4 146**
Eläkevaraukset	262	247
Muut pakolliset varaukset	3 950	3 898
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**688**	**3 080**
Lahjoitusrahastojen pääomat	47	47
Muut toimeksiantojen pääomat	640	3 033
VIERAS PÄÄOMA	**283 526**	**320 506**
Pitkäaikainen	**202 077**	**208 488**
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	193 244	198 506
Lainat julkisyhteisöiltä	11	18
Saadut ennakot	0	6
Muut velat	44	44
Siirtovelat	8 778	9 914
Lyhytaikainen	**81 449**	**112 018**
Joukkovelkakirjalainat	5 000	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 263	25 163
Lainat julkisyhteisöiltä	7	7
Lainat muilta luotonantajilta	17 031	21 596
Saadut ennakot	3 155	4 421
Ostovelat	14 210	27 659
Muut velat	2 302	4 434
Siirtovelat	14 482	28 738
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**656 426**	**698 338**

TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste, %	56,3	53,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	113,5	58,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	17 224	5 181
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	252	76
Lainakanta 31.12., 1 000€	240 555	245 290
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 522	3 605
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	314 031	317 295
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	4 598	4 663
Lainasaamiset, 1 000€	37 884	38 319
Asukasmäärä	68 303	68 043

Tilinpäätös ilman kertaerien vaikutusta

Tilin nimi	TP 2023	Kertaerät	TP 2023 ilman kertaerien vaikutusta
Toimintatulot	**78 727 736**	**33 017**	**78 694 719**
Myyntituotot	15 100 915	0	15 100 915
Maksutuotot	5 396 638	0	5 396 638
Tuet ja avustukset	7 519 047	0	7 519 047
Muut toimintatuotot	50 711 136	33 017	50 678 119
Valmistus omaan käyttöön	**859 291**		**859 291**
Toimintamenot	**-231 924 138**	**-1 411 773**	**-230 512 365**
Henkilöstömenot	-88 449 705	0	-88 449 705
Palvelujen ostot	-68 912 799	0	-68 912 799
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 600 699	0	-11 600 699
Avustukset	-19 254 345	0	-19 254 345
Muut toimintamenot	-43 706 590	-1 411 773	-42 294 816
Toimintakate	**-152 337 111**	**-1 378 757**	**-150 958 354**
Verotulot	187 145 383	17 000 000	170 145 383
Valtionosuudet	14 607 552	6 100 000	8 507 552
Rahoitustulot ja -menot	5 173 775	4 173 775	1 000 000
Korkotulot muilta	2 562 133		2 562 133
Muut rahoitustulot muilta	6 346 264	4 173 775	2 172 489
Korkomenot	-3 214 938		-3 214 938
Muut rahoitusmenot	-519 684		-519 684
Vuosikate	**54 589 599**	**25 895 018**	**28 694 581**
Poistot ja arvonalentumiset	-23 681 017	-4 776 280	-18 904 737
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 904 737		-18 904 737
Arvonalentumiset	-4 776 280	-4 776 280	0
Satunnaiset erät	-2 061 849	-2 061 849	0
Satunnaiset menot	-2 061 849	-2 061 849	0
Tilikauden tulos	**28 846 733**	**19 056 889**	**9 789 844**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	196 026		196 026
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-17 000 000	-17 000 000	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**12 042 760**	**2 056 889**	**9 985 871**

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1000 €	2022 1000 €
Toimintatuotot	113 984	239 540
Toimintakulut	-264 095	-651 912
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	1 598	-987
Toimintakate	**-148 513**	**-413 360**
Verotulot	185 156	327 303
Valtionosuudet	42 050	145 743
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 424	798
Muut rahoitustulot	7 214	11 675
Korkokulut	-7 571	-7 941
Muut rahoituskulut	-542	-10 581
Vuosikate	**79 218**	**53 637**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-40 314	-48 489
Omistuksen eliminointierot	0	2 182
Arvonalentumiset	-5 224	-2 466
Satunnaiset kulut	**-2 062**	**0**
Tilikauden tulos	**31 618**	**4 864**
Tilinpäätössiirrot	-17 217	-96
Tilikauden verot	-292	-217
Laskennalliset verot	-26	-56
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	47	-425
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**14 130**	**4 071**

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	**43,2**	**36,7**
Vuosikate/Poistot, %	**174**	**105**
Vuosikate, euroa/ asukas	**1 160**	**788**
Asukasmäärä	**68 303**	**68 043**

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1000 €	2022 1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	79 218	53 637
Satunnaiset erät	-2 062	0
Tilikauden verot	-292	-217
Tulorahoituksen korjauserät	-2 369	8 251
	74 495	**61 670**
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-69 931	-86 380
Rahoitusosuudet inv.menoihin	1 391	917
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 605	2 517
Toiminnan ja investointien rahavirta	**9 560**	**-21 276**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-70	-1
Antolainasaamisten vähennys	268	41
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	37 869	74 960
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-34 773	-44 502
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 446	-35 476
Oman pääoman muutokset	-160	-55
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 519	549
Rahoituksen rahavirta	**-1 939**	**-4 484**
Rahavarojen muutos	**7 621**	**-25 761**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	**142 329**	**175 900**
Rahavarat 1.1.	**134 707**	**201 661**
	7 621	**-25 761**

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	**-52 312**	**-73 135**
Investointien tulorahoitus, %	**115,6**	**62,8**
Laskennallinen lainanhoitokate	**1,4**	**0,8**
Lainanhoitokate	**2,0**	**1,2**
Kassan riittävyys, pv	**137**	**80**
Asukasmäärä	**68 303**	**68 043**

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	**723 910**	**832 758**
Aineettomat hyödykkeet	**6 919**	**8 779**
Aineettomat oikeudet	1	1 057
Muut pitkävaikutteiset menot	6 918	7 572
Ennakkomaksut ja keskener.hyödykkeet	0	150
Aineelliset hyödykkeet	**671 905**	**774 182**
Maa- ja vesialueet	76 055	76 796
Rakennukset	383 372	443 148
Kiinteät rakenteet ja laitteet	127 944	126 794
Koneet ja kalusto	56 540	56 339
Muut aineelliset hyödykkeet	3 571	3 210
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	24 424	67 894
Sijoitukset	**45 086**	**49 797**
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	41 300	40 111
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakk.arvonk.	3 302	8 791
Muut lainasaamiset	384	777
Muut saamiset	100	118
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**2 070**	**4 092**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**166 572**	**226 678**
Vaihto-omaisuus	**321**	**1 270**
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	5 327	6 367
Lyhytaikaiset saamiset	18 595	43 141
Saamiset	**23 922**	**49 508**
Rahoitusarvopaperit	**123 641**	**117 353**
Rahat ja pankkisaamiset	**18 687**	**58 547**
VASTAAVAA	**892 552**	**1 063 528**

VASTATTAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	**361 827**	**361 460**
Peruspääoma	244 013	274 117
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	584	667
Arvonkorotusrahasto	679	679
Muut omat rahastot	92 099	75 458
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	10 321	6 468
Tilikauden yli-/alijäämä	14 131	4 071
VÄHEMMISTÖOSUUDET	**25 092**	**25 165**
PAKOLLISET VARAUKSET	**4 211**	**9 092**
Eläkevaraukset	262	247
Muut pakolliset varaukset	3 950	8 884
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**2 783**	**5 334**
VIERAS PÄÄOMA	**498 639**	**662 477**
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	383 915	494 262
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	18 195	19 476
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	44 462	39 564
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	52 067	109 175
VASTATTAVAA	**892 552**	**1 063 528**

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	43,4	36,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	144,0	91,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	24 452	10 539
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	358	123
Lainakanta 31.12., 1 000€	428 377	533 827
Lainakanta 31.12., €/asukas	6 272	7 845
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	510 895	612 986
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	7 480	9 009
Lainasaamiset, 1 000€	384	777
Asukasmäärä	68 303	68 043

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/asukas
Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Kuntayhtymissä ei lasketa tätä tunnuslukua.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä
Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %
=100*Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate
=(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate
=(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
=365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista
=100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot + Vuokravastuut) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1 000 euroa
=Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä, (alijäämä) euroa/asukas
=(Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / Asukasmäärä.

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainat euroa/asukas
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas
Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

Vuosikate euroa/asukas
Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Investointien tulorahoitus, %:
= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Omavaraisuusaste, %
= 100 x (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Konsernin lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainat euroa/asukas
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasmäärällä. Kuntayhtymän konsernitilinpäätöksessä ei asukaskohtaista lainamäärää esitetä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk – lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin lainasaamiset 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut